

ROBERT FAHLQVIST, 90, BERÄTTAR:

"Gamlebon" levde i största fattigdom – drömmen om guldet höll honom uppe

– "Gamlebon Johan Johansson från Disarås var fattigare än fattig. Allt vad han ägde gav han bort. En gång var han en rik man med stor familj och framtiden tycktes ljus för honom.

Den som berättar detta är Robert Fahlgvist från Åleborg i Gökhem, en minnesgod man som nyss fyllt 90 år.

Fahlgvist kom att erinra sig Gamlebon när han hörde att årsboken Kvånumsbygden innehållit en artikel om byggelsen i Edsvåras gränstrakter mot Ullene. Han har själv växt upp i Finnestorp i Ullene, nära Edsvåragränsen, och kände många av dem som bodde i bygden i hans ungdom.

Fahlgvist har i sin ägo en avskrift av en artikel om Gamlebon. Artikeln heter Den gamle enslingens saga och är skriven av Oskar Andersson från granngården Brunnebergshed i Edsvåra. Oskar Andersson var medarbetare i dåvarande Bondeförbundets tidning Landsbygden och artikeln kan vara skriven för omkring 60 år sedan.

Vi låter här Robert Fahlgvist och artikelförfattaren Oskar Andersson ge material till berättelsen om Johan Johanssons märklige levnadsöde.

Johan Johansson föddes 1835 på en gård i Norra Vånga. Föräldrarna var försmögna. Fadern brukade utrusta stora hästforor med spannmål som han sålde i Borås och fick pengar i stället. På grund av dessa många affärsresor kallades han "Boråsen" i bygden.

kostnaderna spelade ingen roll. Många arbetare anställdes. Då och då spände han för ett par dyra hästar för gårdens stora vagn och tog med sig hela arbetsstyrkan till affären i Algustorp, där han generöst bjöd på mat, öl och vin.

Det berättas att på hemvägen kunde inte alla av de överförfriskade arbetarna sitta upp i vagnen utan låg på vagnsbotten. En del föll av under vägen och kom inte hem förrän någon dag senare.

När de båda makarnas föräldrar var döda kunde Johan inte få några mer pengar från dem och bekymren började hopa sig. Då satte han igång att skövla den värdefulla storskogen på Disarås, så att det glada livet kunde fortsätta ännu en tid. När skogen var slut började han låna pengar men även denna möjlighet upphörde med tiden.

På 1870-talet gick en väckelsevåg över bygden och Johan blev omvänd. Då upphörde spritfesterna och det dåliga sällskapslivet men arbetet på gården blev fortfarande försummat. Storheten lutade mot sitt fall, överexekutorn gjorde utmätningar så länge det fanns något att ta.

Makarna hade då elva barn som hotades av att bli hemlösa. Den äldste sonen var 21 år och fick med goda människors hjälp pengar till en amerikabiljett. Det gick bra för honom i Amerika och han kunde skicka biljetter till två andra syskon. De tre syskonen slet hårt och fick pengar till biljetter för ytterligare fyra syskon.

Genom förenade ansträngningar skulle syskonen i Amerika kunna få mer

Robert Fahlgvist, Gökhem, är en minnesgod berättare som från sin barndom minns den märklige enslingen i Grytenbyn.